

Jeg lærer om sætningsled



Sætningsled

Frederik giver Karen en gave.

× ○ □ △

UDSAGNSLED

Jeg...

(Jeg giver)

Frederik giver Karen en gave.

○

GRUNDLED

Hvem ...?

Hvem giver? = Frederik

Frederik giver Karen en gave.

×

GENSTANDSLED

Hvad ...?

Hvad giver han? = En gave

Frederik giver Karen en gave.

△

HENSYNSLED

Til hvem ...?

Til hvem? = Til Karen

Frederik giver Karen en gave.

□

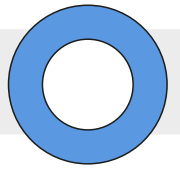
Bo fortalte sin lærer en løgn.

× ○ □ △

Poul gav Ann en ny taske.

× ○ □ —△—

UDSAGNSLED



Du finder udsagnsleddet (verbal-leddet) i en sætning ved at lede efter ord, du kan sætte JEG foran. Udsagnsleddet viser, hvad der bliver gjort i sætningen. Altså handlingen.

Et udsagnsled kan godt bestå af flere ord, fx: Jakob har spillet tennis.

Udsagnsleddet markeres med en cirkel / en bolle.

Find udsagnsleddene i disse korte sætninger og sæt bolle under dem:

Skriv udsagnsleddet fra hver sætning her:

Skriv et andet udsagnsord, der kunne bruges i den samme sætning:

Julie hopper vildt.

hopper

leger

Frode græder højt.

Min hund sov hele dagen.

Farfar drikker kaffe.

Træet væltede.

Mine veninder danser.

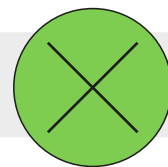
I morgen hygger vi.

Posen gik itu.

Vejret har været vådt.

Katten havde tisset inde.

GRUNDLED



Du finder grundledet (subjektet) i en sætning ved at spørger: Hvem/hvad har «gjort» noget? Grundledet viser, hvem der handler i sætningen. Altså personen/tingen.

Et grundled kan godt bestå af flere ord, fx: Mine yndlingskager er lækre.

Jeg er.
Hvem er?
= Mine yndlingskager!

Min bror og søster svømmer.

Jeg svømmer.
Hvem svømmer?
= Min bror og søster.

Grundledet markeres med et kryds.

Find grundledet OG udsagnsleddet i disse korte sætninger og sæt kryds og bolle:

Skriv grundledet fra hver sætning her:

Polle og Pelle tager på tur.

Polle og Pelle

Julen varer lige til påske.

På mandag skal hele familien i biografen.

Katja rider på sin hest.

Den nye pige i klassen hedder Trine.

Min mors kæreste er flink.

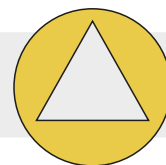
Min fugl larmer meget.

Journalisten stiller mange spørgsmål.

Sneglen sidder på et blad.

Jon og Hans er mine bedste venner.

GENSTANDSLED



Du finder genstandsleddet (objektet) i en sætning ved at spørger: Hvad eller hvem i forhold til udsagnsleddet og grundleddet.

Et genstandsled kan godt bestå af flere ord, fx: Musen spiser nødder og korn.
x o △

*Jeg spiser.
Hvem spiser? = Musen.
Hvad spiser musen?
= Nødder og korn!*

Genstandsleddet markeres med en trekant.

Find grundleddet, udsagnsleddet OG genstandsleddet i disse sætninger og sæt kryds, bolle og trekant:

Skriv genstandsleddet fra hver sætning her:

Hesten gnaver på en gulerod.
x o △

en gulerod

Min lærer tabte sin bog.

Ole giver en gave til Egon.

I idræt legede vi en masse lege.

Dennis har byens flotteste knallert.

I skolen hører vi en uhyggelig historie.

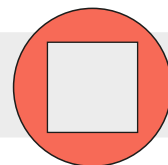
Jeg sparer på mine penge.

Mikkel glemte sin kaffekop på bordet.

Pia scorede et mål i kampen.

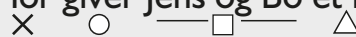
De to ugler fangede en mus.

HENSYNSLED



Du finder hensynsleddet (det indirekte objekt) i en sætning ved at spørger: Til hvem eller til hvad i forhold til genstandsleddet.

Et hensynsled kan godt bestå af flere ord, fx: Mor giver Jens og Bo et kram.

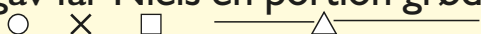


Hensynsleddet markeres med en firkant.

Jeg giver.
Hvem giver? = Mor.
Hvad giver mor?
= Et kram.
Til hvem? = Jens og Bo

Find grundledet, udsagnsleddet, genstandsleddet OG hensynsledder i disse sætninger og sæt kryds, bolle, trekant og firkant:

I morges gav far Niels en portion grød.



Firmaet har tilbudt mig en lønforhøjelse.

Peter giver Lærke en ny cykel.

Sandra skylder sin far 20 kroner.

Frans solgte en gammel mand sin bil.

Min mor viste far sin nye kjole.

I går sendte jeg min mormor et brev.

Fuglen fodrer sine unger små orme.

Viktor og Signe giver deres hund en ny kurv..

Troels sender Mascha en buket blomster.

Skriv hensynsleddet fra hver sætning her:

Niels

KOMMA I



Når du kan finde udsagnsled og grundled i en sætning, kan du bruge denne viden til at sætte komma. Hvis der kun er ét grundled og ét udsagnsled i en sætning, skal der ikke være komma:

Far sover.

X ○

Hvis du kan finde to udsagnsled og to grundled i en sætning, skal der sættes et komma:

Far sover, og mor er vågen.

X ○ X ○

Find udsagnsleddene og grundleddene i disse sætninger og sæt komma:

Mine bukser er våde, men min frakke er tør.
— X — ○ — X — ○

Jeg køber en juice og Esben køber en cola.

Vi kiggede ind i butikken og vi så noget flot tøj.

Du skal skynde dig i seng for du skal tidligt op i morgen.

Da Manchester City vandt over FCK var de videre i turneringen.

Holger har en kat og Selma har en kanin.

Får man en bøde hvis man kører for hurtigt?

Jeg ved ikke hvad Noah ønsker sig til jul.

Vi blev bange da vi så en uhyggelig film.

Jeg ved ikke om Loke vil have burger til aftensmad.

KOMMA 2



Komma ved indskudte sætninger. Før fandt du et udsagnsled og et grundled på hver sin side af kommaet. Men hvis der er en indskudt sætning, er reglen anderledes. Her kan grundledet godt høre sammen med et udsagnsled, der står et helt andet sted i sætningen.

Malingen, som lugter fælt, er i spanden.
× × ○ ○

Sætningen kunne også bare hedde: Malingen er i spanden. Men vi får noget mere at vide om malingen = at den lugter fælt. Ordet «som» står i stedet for «malingen».

Pigen, der har lyst hår, er sød.
× × ○ ○

Sætningen kunne også bare hedde: Pigen er sød. Men vi får noget mere at vide om pigen = at hun har lyst hår. Ordet «der» står i stedet for «pigen».

Find udsagnsleddene og grundleddene i disse sætninger og sæt komma:

Patrick der går i parallelklassen er min bedste ven.

Flyet der skal flyve til Spanien er forsinket.

Brødet der blev bagt i går smager stadig godt.

Fisken som svømmer derovre er pæn.

Mine bukser der lige er gået i stykker er mine yndlings.

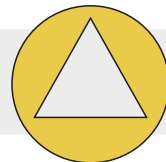
Festen der starter klokken otte bliver sjov.

Min chef der tror han er sjov fortæller en vittighed.

Sigurd som er min nevø går i 3. klasse.

Den nye iPhone som lige er kommet er super smart.

GENSTANDSLED



Nu skal du arbejde videre med genstandsled. Kig på hvert billede og skriv en sætning, der indeholder både et udsagnsled, et grundled og et genstandsled.
Sæt bolle, kryds og trekant i dine sætninger.



Frøen har en kokosnød.

× ○ ————△————



Blank writing area for the second sentence.



Blank writing area for the third sentence.



Blank writing area for the fourth sentence.

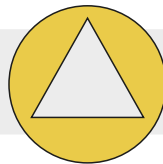


Blank writing area for the fifth sentence.



Blank writing area for the sixth sentence.

GENSTANDSLED



Find genstandsleddet i hver sætning og find derefter navneordet i ordnettet.

Tim har fået en hat.

x —○— △

Kaninen spiser salat.

Posten kommer med et brev.

Jeg spiser chokolade.

Elias sparker til en bold.

Mine forældre køber en båd.

Manden har en stor næse.

Carsten drikker te.

Den bluse har en plet.

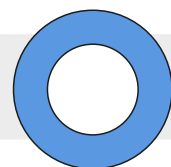
Min lillesøster spiller klaver.

Min telefon har fået et nyt cover.

Lauge kaster med en pil.

V	B	O	P	I	L	E	T	E	M	B
B	O	S	A	L	A	T	R	U	Ø	R
T	L	E	C	C	O	V	E	R	H	E
P	D	V	B	Å	D	I	D	Y	N	V
P	L	E	T	Y	A	Ø	T	P	Æ	N
M	Ø	R	S	U	H	A	T	A	S	M
C	H	O	K	O	L	A	D	E	E	K
N	Æ	T	S	K	L	A	V	E	R	L

UDSAGNSLED



Find udsagnsleddet i hver sætning og bøj de 8 udsagnsord i skemaet.

Anders hjælper mig.

Katten fanger en fugl.

Butikken åbner klokken 10.

Min veninde kører med tog.

I går tabte jeg min taske.

Banditten stjal en cykel.

Taget blæste af huset.

Min farfar sov på sofaen.

Navneform At ...	Nutid Jeg ... (nu)	Datid Jeg ... (i går)	Før nutid Jeg har ...

SKRIV SELV 1



Udfyld selv nedenstående kasser med sætninger, der indeholder de rigtige led.

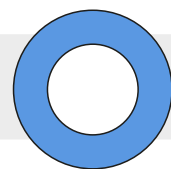
<input type="text"/>	<input type="text"/>	et æble. △
×	○	
<input type="text"/>	vælter ○	△
×		
Aben ×	○	△
<input type="text"/>	<input type="text"/>	væggen. △
×	○	
<input type="text"/>	kyssede ○	△
×		
Julemanden ×	○	△
<input type="text"/>	<input type="text"/>	en bil. △
×	○	
<input type="text"/>	læste ○	△
×		
En traktor ×	○	△
<input type="text"/>	<input type="text"/>	dækket. △
×	○	
<input type="text"/>	høster ○	△
×		

SKRIV SELV 2



Udfyld selv nedenstående kasser med sætninger, der indeholder de rigtige led.

Chaufføren ×	tanker ○	benzin △	på	bilen. □
 ×	giver ○	en gave △	til	Anna. □
Pædagogen ×	fortæller ○	en historie △		 □
 ×	skænker ○	suppe △		 □
Mine forældre ×	 ○	 △		 □
 ×	 ○	en ny trøje △		 □
Dyrepasseren ×	 ○	 △		pandaen. □
 ×	 ○	 △		 □
 ×	 ○	 △		 □
 ×	 ○	 △		 □
 ×	 ○	 △		 □



Nu skal vi kigge på udsagnsled igen. Udsagnsled, der består af mere end ét ord, kan nemlig stå forskellige steder i sætningen, selvom de hører sammen, fx:

Morten har desværre tabt sin mobil. *I sætningen er «har tabt» førnutid og udsagnsleddet.*
 × ○ ○ △

Havde Henrik også fået en kæreste? *I sætningen er «havde fået» førdatid og udsagnsleddet.*
 ○ × ○ △

Find udsagnsleddene i disse sætninger og sæt bolle under dem.
 Find også grundleddet og sæt kryds.

Inden fodboldkampen ville Malthe vaske sine fodboldstøvler.

Julia havde glemt at tage tøjet op ad tasken.

Mine bedste venner har igen glemt min fødselsdag.

I morgen har Åse planlagt at vaske sit gulv.

I weekenden havde AGF nær vundet deres kamp.

Klara har aldrig sunget foran andre.

Hans og Grethe var blevet væk i skoven.

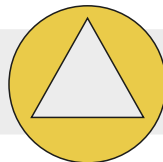
Efter aftensmaden havde Ida fortalt en historie.

I frikvarteret var vi løbet væk fra skolen.

Nede i jorden havde regnormen kravlet rundt.

Under vandet kunne man se en masse fisk.

GENSTANDSLED



Nu skal du selv skrive sætninger, der rimer, med genstandsled.

Kig på spørgsmålet og skriv en sætning, der indeholder et genstandsled, så spørgsmål og svar rimer. Eksempler:

Hvad laver man i haven?

I haven åbner man gaven.

○ × △

Hvad laver vi i klassen?

I klassen åbner vi kassen.

○ × △

Hvad laver de i toget?

I toget løfter de låget.

○ × △

Hvad laver vi i skyen?

Hvad laver jeg på vejen?

Hvad laver de ved fjorden?

Hvad laver han på måtten?

Hvad laver vi på banen?

Hvad laver hun i Tyskland?